

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**РОЗКРИТТЯ ТЕМИ ЖИТТЄВОГО ВИБОРУ ЗАСОБАМИ СТИЛЮ
МОДЕРН**

**Кваліфікаційна робота (проект)
Пояснювальна записка**

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 16-431 гр.
Спеціальності 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Дубук Олександра Миколаївна

Керівник кандидатка педагогічних
наук, доцентка Терешенко Н.В.
Рецензент голова циклової комісії
«Народна хореографія»
комунального закладу «Херсонський
фаховий коледж культури і
мистецтв» Кізяков В.М.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	5
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	5
1.2. Ідейно-тематична основа твору.....	9
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	12
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	12
2.2. Графічні таблиці твору та опис хореографічного тексту.....	13
2.3. Сценографія.....	17
ВИСНОВКИ	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	21
ДОДАТКИ	23
Додаток А.....	23
Додаток Б.....	24
Додаток В.....	25
Додаток Г.....	26
Додаток Д.....	27
Кодекс академічної доброчесності	

ВСТУП

Тематика життєвого вибору є актуальною на сучасному етапі розвитку суспільства, це визначається радикальними змінами, що відбуваються як у житті суспільства загалом, так і в житті окремих його суб'єктів. Зміни в економічній, політичній, духовній та інших сферах породжують нові життєві ситуації, досвід розв'язання яких у людини відсутній. Внаслідок цього особливого значення набуває особистий вибір людини, оскільки саме від цього залежить вектор і характер її подальшого розвитку. Ефективний вибір сприяє, а неефективний – ускладнює досягнення людиною вершин особистісного та професійного росту.

Проблема життєвого вибору, творення людиною себе і свого майбутнього займає особливе місце в наукових дослідженнях. З даною проблемою тісно пов'язані питання свободи і обмежень у виборі людиною свого життєвого шляху, пошуку сенсу життя, усвідомлення свого життєвого призначення, визначення своїх життєвих можливостей і перспектив, вибудовування відносин зі світом, людьми, самим собою тощо.

Відомий психолог А. Асмолов зазначає: «Найбільш явно людина проявляється, як індивідуальність в ситуаціях вибору, а історія його життєвого шляху є послідовним ланцюгом прийнятих і відхилених альтернатив. Людина сприймає своє рішення, як щось скоєне, що виходить з внутрішньої необхідності, і повністю несе відповідальність за який чинять вибір» [4, с. 79].

Актуальними на сьогоднішній день є дослідження видатного психолога, а також філософа С. Рубінштейна про зовнішні і внутрішні умови життєвого вибору; основні теоретичні положення А. Брушлинського про джерело активності людини при виборі життєвого шляху; погляди психолога М. Гінзбурга на природу, механізми та специфіку життєвого вибору.

К. Абульханова-Славська і Т. Березина розрізняють закони існування об'єктивної необхідності і закони духовного здійснення людиною своєї сутності, на які спирається людина, вибираючи свій життєвий шлях [2, с.304].

Мета нашого дослідження полягає в обґрунтуванні проблем життєвого вибору як важливого етапу самоздійснення особистості. Сценічно-хореографічне втілення зазначеної теми.

Об'єкт дослідження: мистецькі твори, що відображають проблему життєвого вибору людини.

Предмет дослідження: особливості хореографічного втілення теми життєвого вибору.

Завдання:

1. Розробити історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.
2. Проаналізувати ідейно-тематичну основу твору.
3. Розробити композиційно-архітектонічну побудову твору.
4. Створити літературно-графічний запис хореографічної композиції.
5. Розробити сценографію.

Структура: робота складається зі вступу, двох розділів, відповідних підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції

З проблемою вибору ми стикаємося на кожному кроці. В науках про людину останнім часом ця тема теж стає все більш і більш «модною», проте не тільки дослідження на цю тему поки позбавлені системності, але і самі поняття ще не цілком сформулювалися, а ключові визначення продовжують обговорюватися. Разом з тим стосовно цієї проблеми немає сформованого поля досліджень, і навіть установлені термінології. Практично єдиною загальновизнаною характеристикою вибору, на яку вказують різні автори, є те, що він виступає засобом вирішення невизначеності.

Поняття «життєвий вибір» є складним, багатозначним і багатоаспектним за змістом - це переломний момент на життєвому шляху людини, який має свою структуру і внутрішні тенденції, що свідчать про спрямованість людини, рівні його розвитку, способах його відносин з іншими людьми, і взаємодії зі світом. Вибір є своєрідним показником того, заради чого людина живе, до чого прагне, як саме досягає цілей, вирішує завдання і яких саме цінностей дотримується.

Всі філософські школи і концепції одноголосні в тому, що вільний вибір має істотне значення для людини. На відміну від вічної природи і довговічного суспільства життя людини нетривале, обмежене досить скромними тимчасовими рамками. Поки людина здорова, молода, успішна, вона не завжди схильна задаватися питаннями про сутність і сенс свого перебування в світі. Однак, рано чи пізно, життєва ситуація приводить людину до роздумів про те, заради чого доводиться так багато

вчитися і працювати, а бувало, терпіти несправедливість, страждати тілесно і душевно.

Істотні судження з приводу вибору в нашому аспекті можна знайти вже у Аристотеля. Він відносить свої судження тільки до свідомого вибору, критикуючи погляди тих, хто пов'язує вибір з потягом, бажанням або індивідуальною думкою. У «Евдемовій етиці» Аристотель висловлює, зокрема, твердження про те, що «вибір не буває істинним і хибним, так само як і думка про речі, які ми повинні здійснити, коли ми роздумуємо, чи повинні робити або не робити що-небудь» [3, с. 65]. Таким чином, Аристотель недвозначно пов'язує вибір з свідомістю і розважливістю.

У художній літературі і кіно запропоновано чимало переконливих ілюстрацій того, як зроблений в критичній ситуації вибір трансформує особистість в цілому. У їх числі філософська драма «Фауст» Й. Гете, роман «Злочин і кара» Ф. Достоевського, фільм В. Аллена «Мрії Кассандри».

Тема трагедії «Фауст» Гете: духовні пошуки головного героя, лікаря, вільнодумця і чорнокнижника Фауста. Він потрапляє в ситуації вибору між добром і злом, вірою і цинізмом. Часто він сам заподіює іншим зло, не бажаючи цього.

Тему вибору зобразив також М. Булгаков у своєму романі «Майстер і Маргарита». Автор практично кожного героя ставить в важку ситуацію, у якій вони повинні зробити досить важкий вибір самостійно.

Художники різних країн і часів приділяли велику увагу темі морального вибору. Ця тема втілена в одній з ранніх картин Рафаеля "Сон лицаря"; розробці цієї теми присвячені картини, створені на один і той же сюжет "Геракл на роздоріжжі" художником XVI століття А. Карраччі і художником XVIII століття П. Батоні. Софіст Продик з Кеоса в оповіданні про Геракла на роздоріжжі символічно зобразив моральний вибір між Чеснотою і Пороком. Пізніше в цій алегорії богиня Мінерва часто стала уособлювати Доброчесність, а Венера - Порок.

Гераклові на пасовище, де він пас овець, з'явилися богині Мінерва і Венера. Мінерва – це богиня мудрості, світу, покровителька героїв, яка кликала Геракла на важкий і небезпечний шлях самозречення, служіння людям, обіцяючи в нагороду безсмертну славу. А Венера, богиня любові, пестячи до героя, кликала за собою, обіцяючи йому життя, повну чуттєвих насолод, млості, любові і безтурботним радості. Після нелегких сумнівів і роздумів Геракл почув голосу розуму і пішов по тісній шляху служіння людству. Опинившись перед вибором життєвого шляху, юний Геракл тілом схилився до Венери, а голова його повернена в сторону Мінерви. Так художник позначив важку боротьбу плоті і розуму. Розум Геракла переміг в цій боротьбі.

Темі морального вибору присвячена знаменита картина Рубенса "Суд Паріса" з Лондонської національної галереї. Син Троянського царя Паріс з трьох конкуруючих богинь: Юнони, Мінерви і Венери - вибрав богиню любові, присудивши їй приз - золоте яблуко. І ми знаємо, що цей вибір спричинив за собою Троянську війну і загибель Трої. Паріс на картині Рубенса так здивований і засліплений красою Венери, що стає зрозумілим його безрозсудний і фатальний вибір, зроблений тому, що у краси взагалі фатальна влада над людьми, особливо молодими.

Втілення проблеми вибору розглядається також крізь призму національного хореографічного мистецтва. Багато різних хореографічних композицій змальовують проблему вибору в різних її концепціях. Одним з прикладів є хореографічна постановка П. Вірського «Ми пам'ятаємо», в якій виконавці через оригінальну лексику та пластику ефектно відображають ідейно-тематичний авторський задум, а саме почуття громадського патріотичного обов'язку перед своєю Батьківщиною. Саме це почуття актуалізується у глядачів, та надихає на певний вибір – це вибір на користь Батьківщини. [18, с. 65].

Ідейно-тематичний зміст, що несе гострий конфлікт в хореографічному творі «Червона калина» є втіленням протистояння

добрих і злих сил. Це також стає підтвердженням реалізації певного вибору.

В основі хореографічного шедевру під назвою балет «Червоний мак» у символічному ракурсі розкривається проблема вибору. Квітка, яка виступає своєрідним символом. Вибір ж лежить у площині між коханням і зрадою, примарною мрією і жорсткою реальністю, між юнацьким почуттям, яке щойно зародилося, і обірваним життям; між благородством і насильством, ревностями і прощенням, миром і загарбництвом. Танець у творі – це теж своєрідний вибір, який варіює від вітального танцю до танцю-замаху на життя, коли танцівниця підносить отруту.

Одним із прикладів є балетна вистава «Сойчине крило», в якій увіковічено модерністське прозове полотно Івана Франка. В основі постановки – історія любові поета і доньки лісничого. Хореографія твору яскраво виражає вибір: спочатку головна героїня обирає між справжнім коханням і пристрастю, між звичним щасливим життям і життям, сповненим авантюрою, між коханням і зрадою, між розумом і серцем. І вибір тяжіє на користь останнього. Проте цей вибір був неправильним, і зазнавши поневірянь, головна героїня все ж таки обирає перше. Головний герой постановки теж із двох протилежних констант – яскраве життя і самостійне існування, комунікабельність і замкненість у собі, пристрасть і вірність – обрав друге. І це у його випадку був однозначно правильний вибір.

У балеті «Весна священна» звичний сюжет відсутній, проте композитор викладає його так: «Світле Воскресіння природи, яка відроджується до нового життя, воскресіння повне, стихійне відродження зачаття всесвітнього». На світанку плем'я відзначає свято Священної весни. Тривають різні ігри, зокрема ті, що демонструють силу і міць. Проходить ритуальний шалений танець. На часі – вибір дівчини для жертвоприношень, яка поставши перед богом, зробиться заступницею

племені. У здавалося б безсюжетному творі все одно є проблема вибору – це оповитий містичний ритуальний вибір жертви-заступниці племені.

Роздуми про життєві питання буття допомагають людині оцінити минулі події, вчинки і поведінку не тільки свою, а й інших людей. Це дає людині можливість вирішити для себе, заради чого і як слід жити. Звичайно, скільки в житті радості і скільки страждань, в значній мірі залежить від самої людини. Людина сама створює неповторну історію свого життя. Як складеться життя, чи буде вона успішною і в якій мірі, багато в чому визначається діяльністю і поведінкою людини, його вмінням вчасно вбачати даровані життям можливості, наявністю вольових стремлінь до їх використання з найбільшою результативністю для власного блага і блага суспільства. Велике значення має також адекватна оцінка власних можливостей, знань, навичок, здібностей, природних задатків.

1.2. Ідейно-тематична основа

Виходячи з актуальності обраної теми ми визначили ідейно-тематичну основу хореографічної композиції.

Тема: боротьба з сумнівами, що заважають зробити життєвий вибір.

Ідея: впевнено та безсумнівно робити життєвий вибір.

Наскрізна дія: пошук внутрішніх сил та можливостей для протистояння сумнівам.

Надзавдання: переосмислення значущості сумнівних думок.

Конфлікт: сутичка дівчини з її сумнівами.

Видова спрямованість: модерн.

Танцювальна форма: хореографічна композиція.

Танцювальні жанри: драматичний.

Лібрето

Чутно звук відкривання дверей. На сцену повільними кроками виходить дівчина, зупиняється, поринаючи в свої думки. Її сумніви, ніби прокидаються та охоплюють героїню. Вона розгублено мандрує стежинами сумнівів в пошуку правильного вибору, намагаючись прислухатись до своїх відчуттів. Сумніви – це психічний стан невпевненості, нездатності зробити однозначний вибір. Вони заважають спокійно мислити та стають перешкодою на шляху до життєвого вибору. Через них дівчина боїться помилитися, відчуває себе невпевнено.

Поступово героїня розуміє, що сумніви являються перешкодою на шляху до правильного вибору в її житті. Бажання змінити це значно сильніше. Вона починає протистояти сумнівам, поринаючи в світ відчуттів, та прислухаючись до внутрішнього голосу. Потрібно боротися з сумнівами, рухатися вперед без відчуття страху.

Ніби відштовхуючи кожен сумнів від себе, проходячи свій шлях, героїня відчуває легкість думок, свободу та впевненість у виборі.

Аналіз музичного супроводу:

Музична композиція Breaks Apart, за авторством Vonobo feat. Rhye. Музика створена у жанрі інструментальної, електронної музики з імітацією акустичних інструментів: гітари, кларнета, струні. По характеру музика непевна, мінлива. Протягом всього твору звучить рівномірний, монотонний, чеканий ритм. Мелодія проста. Динаміка от «р» до «f».

У першій частині звучить акомпанемент - фігурація арпеджіо, тема відсутня. Потім на фоні акомпанементу з'являється гармонійна педаль імітація струнних інструментів.

У другій частині звучить тема у синтетичних духових - кларнета, гобоя. Тема носить життєстверджуючий характер. Арпеджіо в акомпанементі передає темі більш динамічний характер, рух.

Музичний розмір – 4/4

Лад – мінорний.

Форма – тричастинна.

Темп – помірно рухливий.

Загальна кількість тактів – 96.

Хронометраж – 3 хв. 32 с.

РОЗДІЛ 2

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

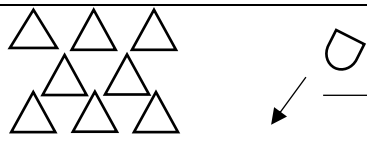
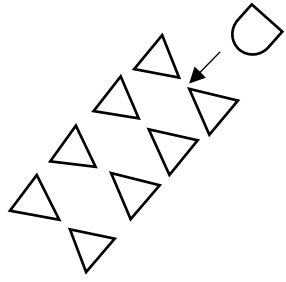
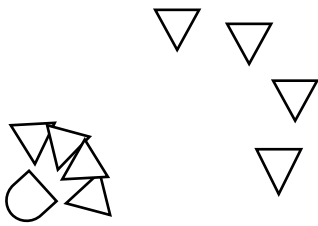
2.1 Композиційно-архітектонічна побудова твору

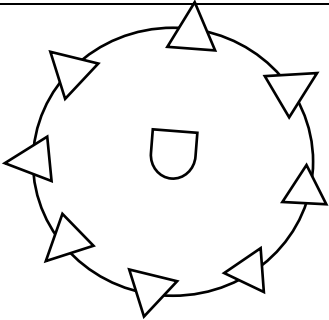
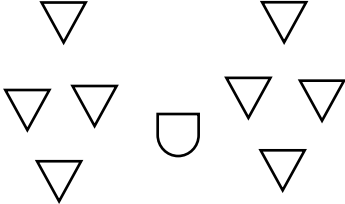
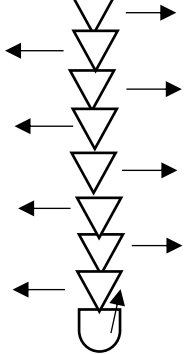
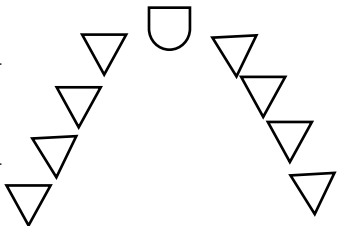
Архітектоніка хореографічної композиції «Шлях крізь сумніви».

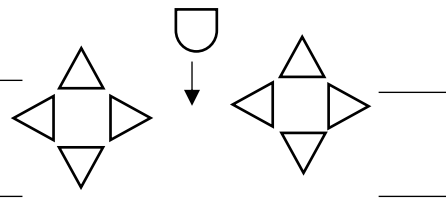
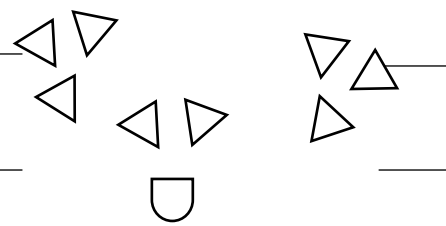
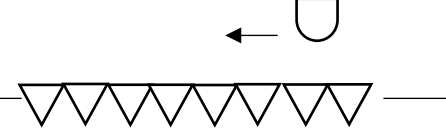
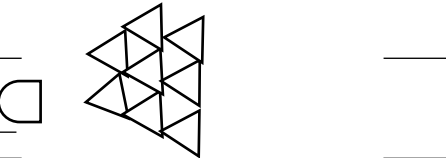
Назва частини	Кількість тактів	Зміст
Експозиція	16 тактів	Персонажі знаходяться на задньому плані сцени. Вони уособлюють собою сумніви. Виходить дівчина, помічає їх, та зацікавлено, схвильовано підходить, торкаючись до них.
Зав'язка	16 тактів	Сумніви захоплюють її до себе в коло, дівчина не розуміє, що відбувається, піддається їх владі.
Розвиток дії	24 тактів	Розуміючи, що відбувається, героїня намагається вибратися від сумнівів, починається боротьба за свою свободу вибору.
Кульмінація	24 тактів	Дівчина виривається від запеклих сумнівних думок, що оточують її.
Розв'язка	16 тактів	Героїня робить свій вибір, а саме позбутися сумнівів. В кінці персонажі, що уособлюють сумніви, виконують падіння.

2.2 Графічні таблиці твору та опис хореографічного тексту

- — Дівчина.
 — Образи сумнівів.
 — Напрямок руху.

Архіте к Тоніка	Малюнок танцю	Кільк ість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		8 такти	Виконання комбінації № 1.
Експозиція		6 такти	Виконання комбінації № 2.
Експозиція		2 такти	Комбінація №2

Зав'язка		8 тактів	Кожен персонаж, що уособлює сумнів, імпровізує, рухаючись по колу. Дівчина намагається вибратися з кола.
Зав'язка		8 тактів	Комбінація № 3.
Розвиток дії		12 тактів	Солістка відходить назад, відштовхуючи кожного з сумнівів в різні сторони, та імпровізуючи з ним.
Розвиток дії		12 тактів	Комбінація № 4.

Кульмінація		12 тактів	Комбінація № 5.
Кульмінація		12 тактів	Комбінація № 6.
Розв'язка		12 тактів	Танцівники (сумніви) виконують різні пози вверх ногами, лежачи.
Розв'язка		4 такти	Виконавці піднімаються, наздогнати дівчину, виконують падіння. Дівчина йде за куліси.

Комбінація №1

1-2 такти: почергово покласти руки на плече партнеру, різке піднімання голови вгору всі разом.

3 такт: port de bras вліво, тримаючи руку на партнерові.

4 такт: різко випрямити дві руки в праву діагональ на глядача.

5-6 такти: похитування, повторити рухи 4-го такту в ліву діагональ, swing вперед, роблячи крок на праву ногу.

7-8 такти: виконується підтримка с солісткою.

Комбінація №2

1 такт: plie по 2 позиції, відводячи руку в 2 позицію, супроводжуючи поглядом.

2 такт: почерговий перехід простими кроками, drop, лягти спиною на підлогу, витягнувши ноги вперед.

3 такт: згибаючи ноги в коліні, робимо поворот, міняючись місцями з партнером поряд.

4 такт: почергове піднімання рук, разом з корпусом (права-ліва)

5 такт: почергово виконується переكات назад, піднятися на ноги.

6 такт: в просуванні виконуємо plie по 2 позиції з відкриванням рук у 2 позицію, поворот en dehors.

7 такт: pas de bourree.

8 такт: підтримка з солісткою номеру.

Комбінація №3

1 такт: drop вперед, зі стрибком на обох ногах.

2 такт: pirouette en dehors.

3 такт: attitude croise.

4 такт: опускаючись з пів пальців, руки вздовж корпусу, виконується rot de bras назад, ліва нога на passe.

5 такт: крок на ліву ногу в перед, з перенесенням ваги корпусу, pirouette з ногою на 45 градусів en dehors.

6-7 такти: bounce.

8 такт: drop вперед, зі стрибком на обох ногах.

Комбінація №4

1-2 такти: slide в сторону правою ногою, погляд спрямований до ноги.

3-4 такти: виконуємо womb на лівий бік.

5-6 такти: піднятися з партеру, стрибок pas de chat в різні сторони.

7-8 такти: grand battement правою ногою в сторону, з забиранням ноги на passe, корпус до коліна contraction.

9-10 такти: виконується підтримка з соліткою.

11-12 такти: хвилеподібний рух з опусканням в партер, піднятися.

Комбінація №5

1-2 такти: rond de jambe en dedans носком в підлогу лівою ногою, з відведенням витягнутих рук догори.

3-4 такти: port de brass, contraction до центру.

5-6 такти: зробити lay out в сторону, в повороті забрати ногу на passe.

7-8 такти: різкий slide, переكات, піднятися з партеру.

9-10 такти: просування перемінними кроками по сцені.

11-12 такти: виконується roll down.

Комбінація №6

1-2 такти: тримаючись за руки, спинами один до одного, виконується «хвиля» знизу вверху.

3-4 такти: робимо випад лівою ногою, переكات.

5-6 такти: обійти один одного, стрибок вгору.

7-8 такти: виконуємо tilt, робимо поворот en dedans, руки відкриті в сторони.

9-10 такти: перемінний крок, pirouette en dedans.

11-12 такти: переكات з переміщенням в одну лінію.

2.3 Сценографія

В хореографічній композиції відображається кімната з мінімальною кількістю меблів. На екрані зображено gif-анімацію кімнати. На сцені відсутні декорації та атрибути для найкращого сприйняття глядачем тематики хореографічного твору.

Світлова партитура. На початку номеру на сцені переважає голубий колір світла. Промінь білого світла наводиться окремо на солістку номеру. Потім промінь білого світла розширюється, покриваючи на всю сцену. На початку кульмінаційного моменту окремо виділяється солістка номеру білим світлом, все навколо гасне, аби зробити акцент. Біле світло повертається в попереднє становище.

Опис костюмів:

Персонажі, що символізують образи сумнівів, одягнені в широкі чорні штани, виготовленні з трикотажу, з поясом на резинці, високою посадкою на талії для комфорту під час виконання рухів. На верхній частині тіла – гольф з довгим рукавом чорного кольору, виготовлений з трикотажу. Взуття відсутнє, виконавці танцюють босоніж. Дівчина одягнена в зручні, широкі штани коричневого кольору, виготовлені з еластичного матеріалу, піджак вільного крою та гольф бежевого кольору з довгим рукавом. Взуття дівчини – джазовки чорного кольору.

ВИСНОВКИ

Отже, досліджуючи тематику життєвого вибору на сучасному етапі розвитку суспільства, ми дійшли висновку, що кожна людина сама вирішує, що саме з пропонованого світом в цілому вона хоче обрати. Творча сутність людини дає можливість в будь-якій життєвій ситуації здійснити вільний вибір. Вибір – показник того, заради чого живе людина, він дає можливість вирішити для себе, як саме слід жити, досягати цілі, вирішувати певні завдання, які цінності ставити в пріоритеті тощо.

Тематику вибору було реалізовано в багатьох творах образотворчого мистецтва, літературі, кіно, музиці. Прикладом є філософська драма «Фауст» Й. Гете, картина «Сон лицаря» знаменитого художника Рафаеля, відомий фільм «Мрії Кассандри» В. Аллена.

Проблему вибору було змальовано в хореографічному мистецтві в різних її концепціях. Сюжет таких хореографічних композицій є підтвердженням реалізації певного вибору: «Ми пам'ятаємо», «Червона калина», «Червоний мак», «Сойчине крило», «Весна священна».

Хореографічне мистецтво динамічне та має властивість швидко змінюватися, розвиватися. Важливим атрибутом танцювального мистецтва є людина, яка проходить коло різних проблем, починаючи від народження, свободи, кохання, ненависті, вірності, смерті тощо. Саме ці проблеми реалізують через вибір кожного дня.

Належно до тематики життєвого вибору, а також створеної хореографічної композиції «Шлях крізь сумніви», ми визначили тему, ідею, наскрізну дію, надзавдання та конфлікт.

За законами драматургії було створено архітектоніку твору та лібрето. Основою сюжетної лінії хореографічної композиції є шлях протистояння з сумнівами, який долає дівчина. Поборовши сумнівні думки, вона стає вільною від них, відчуває впевненість, здатність зробити однозначний вибір. Саме сумніви завжди заважають нам спокійно

мислити, кожного дня вони стають перешкодою на шляху до життєвого вибору.

Відповідно до ідейно-тематичної основи ми обрали музичний супровід, проаналізувавши його. Ми використали музичну композицію Breaks Apart, за авторством Bonobo feat. Rhye. Вона гармонійно підкреслює кожен із п'яти компонентів хореографічної постановки, та органічно пов'язана з танцювальними образами.

Створили розгорнутий літературно-графічний запис побудови твору, використавши умовні позначки, описавши хореографічний текст, який складається з положень рук, поз, танцювальних комбінацій.

Розробили сценографію хореографічного твору, характеризували світлову партитуру, сценічне оформлення, а також описали костюми виконавців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абульханова-Славская К. А. Стратегия жизни. 1991. 301 с.
2. Абульханова-Славская, К. А. Время личности и время жизни. Санкт-Петербург : Алетейя, 2001. 304 с.
3. Аристотель. Евдемова этика. М.: ИФРАН, 2005. С. 65.
4. Асмолов, А. Г. По ту сторону сознания. Методологические проблемы неклассической психологии. Москва : Смысл, 2002. 480 с.
5. Брушлинский, А. В. Субъект: мышление, учение, воображение. Москва. Воронеж, 1996. 342 с.
6. Гинзбург, М. Р. Личностное самоопределение как психологическая проблема . Вопросы психологии. 1988. № 2. С. 19–26
7. Загайкевич М. П. Микола Гоголь і балетна творчість українських композиторів. Студії мистецтвознавчі. 2009. №4. С. 68-73.
8. Камю А. Бунтующий человек. Философия. Политика. Искусство / Москва: Политиздат, 1991. 415 с.
9. Кравченко Л. С. Жизненный выбор личности (психологический анализ): Москва, 1987. 276 с.
10. Левин Г.Д. Свобода воли. Современный взгляд / Вопросы философии. 2000. № 6. С. 71 86.
11. Мистецтво життєтворчості особистості : Наук. - метод. посібник [У 2 ч.] / Ред. рада : В.М. Доній, Г.М. Несен, Л.В. Сохань, І.Г. Єрмаков та ін. К. : ІЗМН, 1997. Ч. 1 : Теорія і технологія життєтворчості. 392 с.
12. Муртазина, И. Р. Психологические факторы жизненного выбора в ситуации принятия решения: диссертация ... кандидата психологических наук. Санкт-Петербург, 2017. 241 с.
13. Паттурина, Н. П. Жизненный выбор и ответственность / Ананьевские чтения: Б. Г. Ананьев и комплексное исследование

- человека в психологии : материалы научно-практической конференции «Ананьевские чтения – 2003». Санкт-Петербург : Издательство Санкт-Петербургского университета, 2003. С. 59–63.
14. Рубинштейн, С. Л. Основы общей психологии. Санкт-Петербург : Питер, 2004. 678 с.
15. Соболева, Н. И. Мирозрение и жизненный выбор личности. Киев : Наукова думка, 1989. 120 с.
16. Фокин М. М. Против течения. Воспоминания балетмейстера: Сценарии и замыслы балетов. Статьи, интервью и письма. Ленинград-Москва, 1962, 639 с.
17. Шамонина Т. Г. Психологические особенности осмысления жизненного пути личности в автобиографическом, семейно-родовом и общественноисторическом аспектах. Москва, 2012. 204 с.
18. Шабаліна О. М. Розвиток українського народного танцю: від фольклорних традицій до авторської сценографії. Умань, 2015. 126 с.

ДОДАТКИ

Додаток А.

Опис рухів.

1. Drop — різке падіння розслабленого корпусу вперед або вбік. Відбувається повне розслаблення корпусу.
2. Renverse — різкий перегин корпусу з пози *attitude croise*, що супроводжується *pas de bourree en tournant*. Рух використовується як у класичному, так і у сучасному танці.
3. Slide — «ковзний» крок. Рух може виконуватись у партері, з роботою опорної ноги по підлозі або на 90°.
4. Swing — розкачування будь-якою частиною тіла— рукою, ногою, головою, або усім корпусом. Рух найчастіше поєднується з *bounce*.
5. Bounce — трамплінне похитування. Під час виконання руху вага тіла переноситься з п'яток на пальці, при цьому коліна згинаються та виконують пружинний рух.
6. Womb — збирання тіла у позу «ембріона». Рух виконується у партері. Лежачи на спині, відбувається скручування тіла на правий або лівий бік.
7. Pirouette — оберти, що виконуються на одній нозі. Оберти можуть виконуватись як у виворотному, так і в паралельному положенні.
8. *Pas de bourree* — зв'язуючий крок, почергове переступання ніг на *demi plie*.
9. Contraction — скорочення до центру, цілісне або ізольоване.

Сценографія.

Додаток В.

Костюм образів сумнівів.

Костюм дівчини.

Піджак дівчини.

